

دفتر مقام معظم رهبری

www.leader.ir

توضیح المسائل امام / باب دوم: اعمال حج تمتع / فصل چهارم: واجبات منی / استفتائات قربانی

استفتائات قربانی

استفتائات قربانی

[۱۰۸۲] س - جمعی از حجاج پول روی هم می گذارند و کسی با پول مشترك برای همه آنان تعدادی گوسفند می خرد و در وقت ذبح، هر گوسفند را برای يك نفر قصد می کند و قربانی می کند، آیا این ترتیب ذبح اشکال دارد یا خیر و آیا در صورت تفاوت گوسفندان در قیمت با اینکه همه به يك اندازه پول داده اند چه وضعی پیدا می شود؟
ج - اگر صاحبان پول راضی باشند اشکال ندارد.

[۱۰۸۳] س - کسانی که گوسفند خود را به غیر مؤمن داده اند و او ذبح نموده است و بعد، حلق و اعمال مترتبه را انجام داده اند و بعد متوجه شده اند، وظیفه آنان چیست؟

ج - ذبح را اعاده کنند و حلق و اعمال مترتبه صحیح است. ۴۲۵

[۱۰۸۴] س - کسی قربانی را به غیر مؤمن داده و او کشته است ۴۲۶ و بعد متوجه شده و در عین توجه، عمداً بدون تجدید قربانی حلق کرده و اعمال مترتبه بر حلق را انجام داده، آیا محلّ شده است یا نه و آیا فقط قربانی باید بکند یا همه اعمال را اعاده نماید؟

ج - با فرض اینکه احتمال صحّت اعمالی را که بعد از قربانی اتیان کرده می داده، محلّ شده است و فقط قربانی بر عهده او است و اعمالش صحیح است.

[۱۰۸۵] س - در مسأله قربانی در مسلخ جدید، عبارت نقل شده از حضرت عالی صراحت در حکم ندارد، لطفاً نظر مبارك را مرقوم فرمایید.

ج - ذبح در مسلخ جدید مجزی است.

[۱۰۸۶] س - آیا در شرایط قربانی، تحقیق لازم است که یقین به بودن شرایط حاصل شود یا لازم نیست؟

ج - در شرایطی که مربوط به نقص عارض بر حیوان بعد از تمام بودن آن است، مثل خصی نبودن یا معیوب نبودن حیوان، فحص لازم نیست و در صورت شك می تواند بدون تحقیق ذبح کند، ولی در شرایط دیگر مثل سن حیوان یا مؤمن بودن ذابح، ۴۲۷ لازم است یقین حاصل شود.

[۱۰۸۷] س - در مکه جیب کسی را زدند و پولش را بردند، شکایت کرد، بعد [از] طی مراحل قانونی، حاکم آن جا حکم کرد پولش را از دزد بگیرند و به او بدهند، آیا جایز است پول را بگیرد و گوسفند قربانی را با آن بخرد یا نه؟
ج - اگر می داند که پول خود او است، مانع ندارد.

[۱۰۸۸] س - شخصی بدون گرفتن وکالت در ذبح، از طرف عیالش یا شخص دیگری قربانی می نماید، به این خیال که اذن فحوی از او دارد و مطمئن است که وقتی به عیالش یا رفیقش بگوید من در قربانگاه برای تو قربانی کرده ام او راضی است و خوشحال هم می شود، این نحو قربانی کافیه است یا نه؟

ج - کافی نیست مگر او را وکیل کرده باشد. ۴۲۸

[۱۰۸۹] س - روز عید، بعضی اشخاص به قربانگاه می روند و بدون این که در قربانی نیابت داشته باشند، خودشان برای رفقایشان قربانی می کنند، آیا این قربانی کافی است یا نه؟ و اگر کافی نیست، پول قربانی به عهده چه کسی است؟

ج - کفایت نمی کند ۴۲۹ و پول از مال کسی خارج می شود که خرج کرده است مگر آن که غروری در بین باشد. [۱۰۹۰] س - در قربانگاه، حجاج و صاحب گوسفند يك قرار می گیرند که هر چند رأس گوسفندی که می خواهند، هریکی به فلان مبلغ و نام می برد، حاجی هم قبول می کند و یکی یکی را به نیت افرادی که وکالت دارد می کشد، بعد می رود با صاحب گوسفند حساب می کند، آیا در قربانی اشکالی نیست؟ ج - اشکال ندارد.

[۱۰۹۱] س - در قربانگاه ده نفر حاجی با صاحب گوسفند قرار می گذارند که ده گوسفند را جدا می کنیم و قربانی می کنیم از قرار یکی دویست ریال سعودی مثلاً، در این بین چند نفر دیگر از رفقای آنان می آیند و بدون قرار جدید با صاحب گوسفند، به تعدادشان گوسفند قربانی می کنند و بنا دارند که بعد از قربانی طبق قرارداد سایر افراد، به صاحب گوسفند پول بدهند، آیا قربانی های آنان درست است یا خیر؟ ج - اگر یقین به رضایت صاحب گوسفند دارند، مانع ندارد.

[۱۰۹۲] س - غیر مؤمن مشغول سر بردن قربانی بود، شخصی که برای او قربانی می شد دست گذاشت روی دست ذابح و فشار می داد در بردن و آوردن چاقو، به نحوی که بریدن سر گوسفند به هر دو اسناد داده می شد، آیا این قربانی صحیح است؟

ج - اگر خودش ذبح نکرده، صحیح نیست. ۴۳۰

[۱۰۹۳] س - در روز عید قربان معمولاً در هر کاروانی چند نفر برای قربانی از طرف دیگران نایب می شوند و می آیند قربانگاه، اگر کسی شك کند که برای فلان شخص هم قربانی کردم یا نه، وظیفه نایب چیست؟ ج - باید قربانی کند.

[۱۰۹۴] س - آیا ذبح با کاردهای استیل که معلوم نیست آهن است یا نه چگونه است؟

ج - صحیح نیست. ۴۳۱

[۱۰۹۵] س - اگر انسان مریض نتواند در حج تمتع قربانی کند و به دیگری نیابت دهد و نایب و وکیل فراموش کند و در مدینه یا در ایران یادش بیاید که قربانی نکرده است، وظیفه اش چیست؟ ج - بر حج او اشکالی نیست، ولی قربانی بر ذمه اش باقی است که باید در سال آینده در منی انجام دهد و اگر در ماه ذی حجه فهمید باید در صورت امکان در همان ماه قربانی کند.

[۱۰۹۶] س - شخصی برای خود و نیابت افرادی به قربانگاه رفت و ده رأس گوسفند خرید و قربانی کرد، بعد از رسیدن به منزل، یقین پیدا کرد پول ۹ رأس گوسفند را داده است، وظیفه اش نسبت به پول يك رأس که نداده چیست؟ ضمناً با مراجعه به قربانگاه صاحب گوسفند را پیدا نکرد، آیا جایز است که در آن پول تصرف کند و بعد از مراجعت به ایران پول ایرانی به حاکم شرع بدهد و یا صدقه بدهد یا نه؟ و در صورتی که تصرف در آن جایز باشد اکنون که به ایران برگشته، آیا باید ریال سعودی یا قیمت آن به ارز دولتی یا ارز آزاد بدهد؟

ج - با یأس از شناسایی صاحبش، از طرف او به فقیر صدقه دهد و باید یا ریال بدهد و یا قیمت بالا را بدهد.

[۱۰۹۷] س - شخصی قربانی نمی کند به اعتقاد اینکه گوشت گوسفند تلف می شود و از آنان استفاده ای نمی شود و با همین کیفیت تقصیر کرده، اعمال حج را انجام می دهد، وظیفه او چیست؟

ج - اگر جاهل بوده و فکر می کرده که عملش صحیح است، از احرام خارج شده ولی قربانی بر ذمه او است.

[۱۰۹۸] س - آیا مُحرم می تواند قبل از ذبح گوسفند خود، برای دیگری ذبح نماید؟

ج - مانع ندارد.

[۱۰۹۹] س - اگر کسی مؤمن بودن ذابح را قبل از ذبح احراز کرد و بعداً معلوم شد خلاف بوده است، آیا آن قربانی کفایت می کند؟

ج - کفایت نمی کند. ۴۳۲

[۱۱۰۰] س - اگر قربانی از وجه غیر مُحَمَّس باشد چه صورت دارد؟

ج - کفایت نمی کند. ۴۳۳

- [۱۱۰۱] س - در صورت عدم وجود گوسفند سالم، آیا می توان گوسفند مرضوض الخصیتین (گوسفندی که تخم های آن را کوبیده اند) را ذبح نمود؟
- ج - اگر غیر خصی و مرضوض یافت نشود، ذبح خصی و مرضوض کافی است. ۴۳۴
- [۱۱۰۲] س - شخصی به اعتماد نایب خود در رمی، ذبح کرده و حلق نموده است، بعد معلوم شده که نایب از جانب او رمی ننموده است، آیا ذبح و حلق او صحیح است؟
- ج - کفایت می کند.
- [۱۱۰۳] س - شخصی در قربانی کسی را نایب خود کرد و پس از آن به دیگری نیابت داد، ولی شخص اول ذبح نمود، آیا صحیح است؟
- ج - اگر اولی را از وکالت عزل نکرده کافی است و مجرد نیابت دادن به دومی، عزل اولی از نیابت نیست.
- [۱۱۰۴] س - شخصی با جهل به اشتراط مؤمن بودن ذابح، قربانی خود را به دیگری واگذار کرده که ذبح نماید، بعد از ذبح متوجه مسأله شده است، وظیفه او چیست؟
- ج - اگر مؤمن بودن ذابح معلوم نیست، باید دو مرتبه قربانی کند. ۴۳۵
- [۱۱۰۵] س - کسی را وکیل در قربانی نموده، آیا وکیل می تواند به دیگری وکالت دهد؟
- ج - اگر وکالت داده که وکیل خودش قربانی کند، نمی تواند به دیگری بدهد.
- [۱۱۰۶] س - اگر ذبح قربانی شخصی توسط غیر مؤمن صورت گرفته باشد، آیا تکرار آن باید در ایام تشریق باشد؟
- ج - اگر در بقیه ذی حجه، تا آخر آن هم قربانی شود کافی است، اگر چه تأخیر آن از ایام تشریق جایز نیست. ۴۳۷
- [۱۱۰۷] س - محرمی که لباس احرامش بر اثر ذبح نجس شده، می تواند به مقداری که برای دیگران ذبح می کند، در لباس احرام نجس باشد؟
- ج - در صورت امکان باید لباس خود را تطهیر کند و اگر نکرد ضرری به احرام یا ذبح ندارد.
- [۱۱۰۸] س - در مناسک نوشته شده: واجب است احتیاطاً، که قربانی را از روز عید تأخیر نیندازند، حال اگر کسی بدون عذر تأخیر انداخت، به غیر از حرمت تکلیفی، عواقب دیگری هم دارد؟
- ج - قربانی او صحیح است، ولی باید ترتیب بین قربانی و حلق و اعمال مکه مراعات شود. ۴۳۸
- [۱۱۰۹] س - بعد از قری اوداج اربعه، اگر گردن قربانی را در حالی که هنوز زنده است قطع نمود، چه صورتی دارد؟
- ج - کار حرامی است، لکن ذبیحه حلال است و کفایت از قربانی می کند.
- [۱۱۱۰] س - می فرمایید اگر ذبح در منی تا آخر ذی حجه ممکن شود باید ذبح را تأخیر بیندازد، آیا اجازه می دهید که حلق را همان روز عید انجام دهد، یا باید حلق و تقصیر را تا بعد از قربانی تأخیر بیندازد، هرچند ده روز طول بکشد؟
- ج - باید مراعات ترتیب شود علی الأحوط. ۴۳۹
- [۱۱۱۱] س - آیا حکم گوسفندی که تخم های آن را کوبیده اند، با گوسفندی که تخمهایش را تابیده اند یکی است یا نه؟ و در هر صورت، اگر تخم های گوسفندی را تابیده باشند، آیا برای هدی مجزی است یا نه؟ لطفاً نظر خودتان را بیان فرمایید.
- ج - بنا بر احتیاط واجب باید تابیده هم نشده باشد. ۴۴۰
- [۱۱۱۲] س - حیوانی را که برای هدی ذبح می کنند، اگر قطع اوداج اربعه بکنند و آن را رها نمایند و حیوان به خودی خود پشت به قبله شود و یا بعد از قطع اوداج اربعه، قبل از جان دادن، حیوان را روی بقیه اجساد حیوانات ذبح شده پرت نمایند و حیوان در اثر این کار، از قبله منحرف شود و در آن حال جان دهد، حکمش چیست؟
- ج - رو به قبله بودن در حال قطع اوداج اربعه کافی است.
- [۱۱۱۳] س - اگر کسی پس از ذبح قربانی و انجام باقی مناسک و یا قبل از آن متوجه شد که سن هدی کمتر از حد نصاب است وظیفه چیست؟
- ج - اعاده لازم است.

[۱۱۱۴] س - اگر روحانی کاروان می داند که احرامی او در روز عید در مسلخ به خون آلوده می شود و به جهت اینکه روحانی است و باید بر اعمال حجّاج نظارت داشته باشد مدت چند ساعت لباس احرامی او خون آلود است، آیا با علم به نجس شدن و طولانی بودن آن تکلیف او چیست؟
ج - اگر معذور از تبدیل یا تطهیر است اشکال ندارد.

[۱۱۱۵] س - روحانی کاروانی نایب است و می داند که برای نظارت بر اعمال حج حجّاج در قربان گاه لباس او به خون آلوده می شود و به جهت مسؤولیتی که دارد در قربان گاه معطل می گردد، آیا با علم به این جهت، نیابتش در حج اشکالی دارد؟
ج - نیابت اشکال ندارد.

[۱۱۱۶] س - بعضی از محله های جدید مکه، در منی ساخته شده است، آیا در آن جا می شود قربانی نمود یا خیر؟
ج - اگر در منی است مانع ندارد، ولی بدون احراز این که در منی است، صحیح نیست.
[۱۱۱۷] س - انسان شك می کند که در سال یا سال های گذشته ذابح قربانی اش مؤمن بوده یا نه، الآن وظیفه اش چیست؟

ج - اگر در حال عمل، مسأله را می دانسته و ملتفت بوده و شك بعد از عمل است، اعتنا نکند و در غیر این صورت باید قربانی را اعاده نماید. ۴۴۱

[۱۱۱۸] س - بعضی از مدیران کاروانها یا اشخاص خیر دیگر، که برای قربانی از اشخاص پول می گیرند و احیاناً خودشان سر بریدن را یاد ندارند لذا قربانی ها را غیر مؤمن ذبح می کند، اولاً آیا از منوب عنه مجزی است یا نه و ثانیاً آیا نایب ضامن است یا خیر؟
ج - قربانی مزبور کفایت نمی کند ۴۴۲ و کسی که پول را از منوب عنه گرفته ضامن است.

۴۲۵. به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

۴۲۶. به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

۴۲۷. به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

۴۲۸. قربانی کردن باید به وسیله ی خود شخص یا با وکالت از سوی او انجام شود، اما اگر شخص دیگری بدون وکالت گرفتن از او برایش ذبح انجام دهد، صحت آن محل اشکال است و بنا بر احتیاط، نمی توان به آن اکتفا کرد. (مناسک حج، م ۴۰۹)

۴۲۹. به حاشیه سؤال قبل مراجعه شود.

۴۳۰. به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

۴۳۱. ابزاری که ذبح با آن انجام می شود، باید از آهن باشد، و استیل (که فولاد مخلوط با ماده ضد زنگ است) در حکم آهن است، اما اگر در مورد آهنی بودن ابزار ذبح تردید دارد، تا زمانی که آهنی بودن آن محرز نشده، ذبح کردن با آن کفایت نمی کند. (مناسک حج، م ۴۱۰)

۴۳۲. به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

۴۳۳. اگر معامله به صورت خرید در ذمه باشد و یا با درآمد کسب خریداری شده کافی است.

۴۳۴. به حاشیه مسأله ۱۰۲۳ «شرط چهارم» مراجعه شود.

۴۳۵. به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

۴۳۶. به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

۴۳۷. بنا بر احتیاط واجب و در صورت امکان. (مناسک حج، م ۴۰۶)

۴۳۸. کسی که ذبح قربانی را بنا بر هر دلیلی از روز عید به تأخیر انداخته، لازم نیست حلق یا تقصیر را هم به تأخیر اندازد، بلکه بعید نیست انجام حلق یا تقصیر در روز عید واجب باشد، و نباید در این مورد ترك احتیاط کند، اما صحت

انجام طواف حج و دیگر اعمال پنج گانه ی مکه در چنین حالتی (تأخیر در انجام قربانی) محل اشکال است و باید برای انجام آن اعمال تا ذبح قربانی منتظر بماند. (مناسک حج، م ۴۱۶)

۴۳۹. اگر نتواند در روز عید در مینی قربانی کند، لیکن قربانی کردن در روز عید در قربانگاهی که در حال حاضر در خارج از مینی برای قربانی در نظر گرفته شده، برایش میسر باشد، بنا بر احتیاط، واجب است ابتدا قربانی کند، سپس حلق یا تقصیر نماید؛ و اگر این کار هم برایش ممکن نباشد، بنا بر احتیاط واجب باید در روز عید حلق یا تقصیر کند که با انجام آن از احرام خارج می شود، اما باید اعمال پنج گانه ی مکه را تا پس از ذبح قربانی به تأخیر اندازد والا صحت آن اعمال محل اشکال است. (مناسک حج، م ۴۲۰)

۴۴۰. رجوع شود به حاشیه مسأله ۱۰۲۳، چهارم.

۴۴۱. به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

۴۴۲. به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.